

การประยุกต์หลักธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง*

APPLICATION OF DHAMMA PRINCIPLES FOR PROMOTING POLITICAL PARTICIPATION

สัทยา ขาวหมื่นไวย, จักรวาล เหมือนแจ่ม

Sappaya Khaomuenwai, Jakkawarn Mueanjaem

นักวิชาการอิสระ

Independent Scholar

Corresponding Author E-mail: Somboonkh2500@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไทยเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของระบอบประชาธิปไตย การประยุกต์หลักธรรมเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษานี้มุ่งเน้นการวิเคราะห์และประยุกต์ใช้หลักธรรมต่าง ๆ เช่น หลักสังคหวัตถุ 4 ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไทย พบว่า การประยุกต์หลักธรรมสามารถสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้ดีขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องของความสามัคคีและการมีส่วนร่วมในชุมชน การศึกษานี้เสนอแนวทางในการประยุกต์หลักธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไทยในยุคปัจจุบัน อาทิเช่น การใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจระหว่างประชาชน การส่งเสริมการสนทนาและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเปิดเผย และการสร้างความสามัคคีและการร่วมมือในการแก้ไขปัญหาทางการเมือง

คำสำคัญ: การประยุกต์; หลักสังคหวัตถุ 4; การมีส่วนร่วมทางการเมือง

Abstract

This article presented that political participation of Thai people is an important factor affecting the strength of democracy. The application of Dhamma principles is one way that can effectively promote political participation of Thai people. This study focused on analyzing and applying

* Received February 27, 2025; Revised March 26, 2025; Accepted April 8, 2025

various Dhamma principles, such as the Four Sanghavatthu principles, to promote political participation of Thai people. It was found that the application of Dhamma principles can create better understanding and political participation of Thai people, especially in terms of unity and participation in the community. This study proposed guidelines for applying Dhamma principles to promote political participation of Thai people in the present era, such as using the Four Sanghavatthu principles to create relationships and understanding among people, promoting open dialogue and exchange of opinions, and creating unity and cooperation in solving political problems.

Keywords: Application; Sanghavatthu; Political Participation

บทนำ

ในยุคที่โลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การเมืองไทยก็เผชิญกับความท้าทายหลากหลายรูปแบบ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างสังคมประชาธิปไตยที่เข้มแข็งและยั่งยืน หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาสามารถเป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไทยในยุคปัจจุบัน การนำหลักธรรมเหล่านี้มาใช้สามารถช่วยสร้างความตระหนักรู้และกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่ส่งผลต่ออนาคตของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ถวิลวดี บุรีกุล, 2548) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ระบอบประชาธิปไตยสามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ในยุคปัจจุบัน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไทยยังคงเผชิญกับปัญหาหลายประการ เช่น ความไม่ไว้วางใจในระบบการเมือง การขาดความตระหนักรู้เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของตนเอง และอิทธิพลของสื่อที่อาจบิดเบือนข้อมูล การนำหลักธรรมทางศาสนาและจริยธรรมมาใช้จึงเป็นแนวทางที่สามารถช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้อย่างยั่งยืน โดยการส่งเสริมวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมของพลเมืองที่มีพื้นฐานมาจากหลักจริยธรรม ชุมชนสามารถเสริมให้บุคคลมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการประชาธิปไตยและตัดสินใจอย่างมีข้อมูลที่สะท้อนถึงค่านิยมและความปรารถนาของพวกเขา การสร้างพื้นที่สำหรับการสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เปิดกว้างจะช่วยให้ประชาชนรู้สึกมีส่วนร่วมมากขึ้น และสามารถแสดงออกถึงความคิดของตนได้อย่างอิสระ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาระบบ

ประชาธิปไตยที่เข้มแข็งและตอบสนองต่อความต้องการของทุกคนในสังคม (จินตนา สุทธิจารี, 2554)

หลักธรรมที่จะนำมาประยุกต์การมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทนี้ คือ หลังสังคหวัตถุ 4 ที่ประกอบไปด้วย 1. ทาน การให้ 2. ปิยวาจา พูดจาไพเราะ 3. อตถจริยา สงเคราะห์ผู้อื่น และ 4. สมานัตตตา วางตนพอเหมาะ โดยนำมาช่วยในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เพื่อสร้างสรรคความเข้าใจและความสามัคคีในสังคม ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตและการมีส่วนร่วมที่เข้มแข็งในกระบวนการตัดสินใจทางการเมือง การประยุกต์ใช้หลักธรรมเหล่านี้ไม่เพียงแต่จะช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองเท่านั้น แต่ยังสามารถสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแนวคิดอย่างเปิดเผยในสังคมได้อีกด้วย (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต), 2544)

ดังนั้น การประยุกต์หลักธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไทยเป็นวิธีการที่สามารถสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน การสร้างสังคมที่มีความเข้มแข็งและเป็นธรรมนั้นจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนในสังคม รวมถึงการส่งเสริมการใช้หลักธรรมในชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ แนวทางนี้ไม่เพียง แต่ส่งเสริมความรู้สึกของความรับผิดชอบในหมู่ประชาชนเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในกระบวนการประชาธิปไตย ปูทางสู่การกำกับดูแลที่ครอบคลุมมากขึ้นและการพัฒนาชุมชน

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไทย

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นหัวใจสำคัญของระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นช่องทางที่ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็น เสนอแนะ และกำหนดทิศทางของประเทศได้ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน การมีส่วนร่วมของประชาชนไทยยังคงเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ เช่น การขาดความรู้ทางการเมือง ความไม่ไว้วางใจในระบบการเลือกตั้ง และอิทธิพลของสื่อที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของประชาชน ดังนั้น การสร้างสังคมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงจึงเป็นเรื่องสำคัญ (วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ, 2547)

รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

1. การใช้สิทธิเลือกตั้ง

เป็นช่องทางพื้นฐานที่สุดที่ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมได้ในสังคมประชาธิปไตย การใช้สิทธิในการลงคะแนนช่วยให้ประชาชนมีอิทธิพลต่อนโยบายและการตัดสินใจของ

รัฐบาลที่มีผลต่อชีวิตประจำวันของพวกเขา และการเลือกตั้งอย่างมีคุณภาพต้องมาจากการศึกษานโยบายและความสามารถของผู้สมัครอย่างรอบคอบ การศึกษาของผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีบทบาทสำคัญในการสร้างความมั่นใจว่าประชาชนจะตัดสินใจเลือกอย่างมีข้อมูล ซึ่งนำไปสู่รัฐบาลที่เป็นตัวแทนและมีความรับผิดชอบมากขึ้น (Verba & Nie, 1972)

2. การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

การแสดงความคิดเห็นผ่านโซเชียลมีเดีย เวทีสาธารณะ หรือการร่วมเสวนาทางการเมืองการเพิ่มขึ้นของแพลตฟอร์มดิจิทัลได้เปลี่ยนวิธีที่บุคคลมีส่วนร่วมในเสวนาทางการเมือง ทำให้สามารถแลกเปลี่ยนความคิดและความคิดเห็นได้กว้างขึ้นกว่าที่เคย และการสนับสนุนหรือวิพากษ์วิจารณ์นโยบายของรัฐบาลโดยมีข้อมูลที่ถูกต้อง เป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมวาทกรรมสาธารณะที่มีข้อมูลและมั่นใจว่าการตัดสินใจของรัฐบาลจะดำเนินการเพื่อประโยชน์สูงสุดของสังคม (Milbrath & Goel, 1977)

3. การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง

การร่วมชุมนุม การลงชื่อสนับสนุนแคมเปญต่าง ๆ หรือการเข้าร่วมองค์กรภาคประชาสังคมที่มุ่งเน้นพัฒนานโยบายและสิทธิพลเมือง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเหล่านี้ไม่เพียง แต่ช่วยขยายเสียงของบุคคลเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมความรู้สึกของชุมชนและการดำเนินการร่วมกันเพื่อบรรลุความยุติธรรมทางสังคมและความเท่าเทียมกัน การเป็นอาสาสมัครในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประเทศ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเหล่านี้สามารถสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ถวิลวดี บุรีกุล, 2548)

4. การติดตามและตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ

การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายและงบประมาณของรัฐบาล และการใช้สิทธิในการร้องเรียนหรือเสนอแนะเพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารงานของรัฐ ความโปร่งใสในการดำเนินงานของรัฐบาลเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการส่งเสริมความไว้วางใจของประชาชนและสร้างความรับผิดชอบเนื่องจากช่วยให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการประชาธิปไตยและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในนโยบายที่มีผลต่อชีวิตของประชาชน การตรวจสอบให้แน่ใจว่าประชาชนได้รับการแจ้งและมีส่วนร่วมไม่เพียง แต่ช่วยเพิ่มความรับผิดชอบเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมวัฒนธรรมการสนทนาแบบเปิดกว้างระหว่างรัฐบาลและสาธารณชน ซึ่งนำไปสู่การกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น (สุจิต บุญบงการ, 2537)

อุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ความไม่เข้าใจในระบบการเมือง ประชาชนบางส่วนยังขาดความรู้เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของตนเอง ความกลัวต่อผลกระทบ บางคนหลีกเลี่ยงการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเพราะกลัวผลกระทบต่ออาชีพหรือชีวิตส่วนตัว การขาดแพลตฟอร์มที่เป็นกลางช่องทางในการแสดงออกทางการเมืองมักถูกจำกัดหรือมีอคติ ทำให้ประชาชนบางกลุ่มไม่สามารถเข้าถึงได้ อิทธิพลของสื่อและข่าวปลอม ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลที่ผิดหรือไม่ถูกต้อง หรือถูกบิดเบือน ส่งผลต่อการตัดสินใจทางการเมือง การสนับสนุนการศึกษาและสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ถูกต้องและมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองได้อย่างเต็มที่ (สิทธิพันธ์ พุทธหิน, 2547)

ดังนั้น หลักสัจพจน์วัฒนธรรมเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้การเมืองเป็นไปอย่างสร้างสรรค์และมีคุณธรรม การนำหลักทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตาไปใช้ในการเมือง จะช่วยให้เกิดความสามัคคี ลดความขัดแย้ง และสร้างสังคมประชาธิปไตยที่เข้มแข็งและยั่งยืน การรวมหลักการเหล่านี้เข้ากับการปฏิบัติทางการเมืองสามารถส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความรับผิดชอบ ความโปร่งใส และความเคารพซึ่งกันและกันในหมู่ผู้นำและประชาชน การสร้างสังคมที่มีคุณธรรมดังกล่าวไม่เพียงแต่จะช่วยให้การเมืองดำเนินไปอย่างราบรื่น แต่ยังส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกด้านอีกด้วย

หลักสัจพจน์วัฒนธรรม

การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นหัวใจสำคัญของระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากเป็นช่องทางที่ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นและกำหนดทิศทางของประเทศได้อย่างไร้ก็ตาม การมีส่วนร่วมที่สร้างสรรค์จำเป็นต้องอาศัยหลักคุณธรรมเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยและเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม หนึ่งในหลักธรรมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพคือ “สังคหวัตถุ 4” ซึ่งเป็นหลักธรรมที่ช่วยสร้างความสามัคคีและความเป็นปึกแผ่นในสังคม (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต), 2544)

หลักสัจพจน์ 4 และการประยุกต์ใช้ในการเมือง

1. ทาน การให้

การให้ไม่จำกัดเพียงแค่ทรัพย์สิน แต่ยังรวมถึงการให้ข้อมูล ความรู้ และโอกาสทางการเมืองแก่ผู้อื่น สนับสนุนการแบ่งปันความคิดเห็นทางการเมืองบนพื้นฐานของความ

จริงและความเป็นกลาง การให้โอกาสแก่ทุกคนในการเข้าถึงสิทธิและเสรีภาพทางการเมืองอย่างเท่าเทียม การกระทำให้สงเสริมวัฒนธรรมแห่งความร่วมมือและความเข้าใจ ส่งเสริมให้บุคคลมีส่วนร่วมในการสนทนาที่สร้างสรรค์ซึ่งสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมในเชิงบวก การกระทำดังกล่าวไม่เพียง แต่ส่งเสริมความรู้สึกของชุมชน แต่ยังช่วยให้บุคคลสนับสนุนสิทธิของตนและมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายในกระบวนการประชาธิปไตย (พระเทพดิลก (ระบอบ จิตญาณ), 2544)

2. ปิยวาจา การพูดจาไพเราะ

การใช้คำพูดที่สุภาพและสร้างสรรค์ในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง หลีกเลี่ยงการใช้วาจาหยาบคายหรือล้อเลียนฝ่ายตรงข้าม ซึ่งอาจก่อให้เกิดความขัดแย้ง และส่งเสริมการพูดเพื่อสร้างสรรค์สังคม เช่น การวิพากษ์วิจารณ์นโยบายด้วยเหตุผลและข้อเท็จจริง การสื่อสารที่มีคุณภาพเช่นนี้ไม่เพียงแต่ช่วยลดความตึงเครียดในสังคม แต่ยังสามารถสร้างพื้นที่ให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์และเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้แสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียมกัน (พระมหาวิรวงศ์ (พิมพ์ ธรรมธโร), 2541)

3. อัตถจริยา การทำประโยชน์แก่ผู้อื่น

การมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยความจริงใจและมุ่งหวังให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม สนับสนุนกิจกรรมทางการเมืองที่สร้างสรรค์ เช่น การรณรงค์เพื่อสิทธิประชาชน หรือการพัฒนาชุมชน การเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามกฎหมายและหลักคุณธรรมในการเมือง ความมุ่งมั่นนี้ไม่เพียง แต่ช่วยเพิ่มกระบวนการประชาธิปไตยเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความรับผิดชอบและความโปร่งใสภายในสังคมด้วย การมีส่วนร่วมในแนวทางปฏิบัติดังกล่าวส่งเสริมความรู้สึกของความสามัคคีและความร่วมมือระหว่างประชาชน ซึ่งในที่สุดนำไปสู่การมีผู้เลือกตั้งที่มีข้อมูลและกระตือรือร้นมากขึ้นซึ่งสามารถทำให้ผู้นำมีความรับผิดชอบ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต), 2550)

4. สมานัตตา ความเสมอภาคและความเป็นธรรม

การเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ สนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างทางการเมืองที่ให้ความเสมอภาคแก่ทุกกลุ่มในสังคม ส่งเสริมความเป็นธรรมในการบริหารงานของภาครัฐและป้องกันการเลือกปฏิบัติ การสร้างกรอบการเมืองที่เป็นธรรมและครอบคลุมเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการส่งเสริมความสามัคคีทางสังคม ทำให้มั่นใจได้ว่าเสียงของแต่ละคนได้รับการได้ยินและให้ความสำคัญในกระบวนการตัดสินใจ (พระราชสุทธินาถมงคล (จรัญ จิตติธมโม), 2542)

ดังนั้น หลักสัจพจน์หรือค่านิยมเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้การเมืองเป็นไปอย่างสร้างสรรค์และมีคุณธรรม การนำหลักทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตาไปใช้ในการเมือง จะช่วยให้เกิดความสามัคคี ลดความขัดแย้ง และสร้างสังคมประชาธิปไตยที่เข้มแข็งและยั่งยืน การรวมหลักการเหล่านี้เข้ากับการปฏิบัติทางการเมืองสามารถส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความรับผิดชอบ ความโปร่งใส และความเคารพซึ่งกันและกันในหมู่ผู้นำและประชาชน การสร้างสังคมที่มีคุณธรรมดังกล่าวไม่เพียงแต่จะช่วยให้การเมืองดำเนินไปอย่างราบรื่น แต่ยังส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกด้านอีกด้วย

แนวทางในการประยุกต์หลักสัจพจน์หรือค่านิยมใช้ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การประยุกต์หลักสัจพจน์หรือค่านิยมเป็นแนวทางที่สำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไทย หลักสัจพจน์หรือค่านิยม 4 ประการคือ ทาน การให้, ปิยวาจา การพูดจาดี, อตถจริยา การทำงานที่เป็นประโยชน์ และสมานัตตา ความเสมอภาค การนำหลักธรรมเหล่านี้มาใช้ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองสามารถช่วยสร้างสังคมที่มีความเข้มแข็งและเป็นธรรมได้ โดยการส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความเคารพและความร่วมมือซึ่งกันและกันหลักการเหล่านี้สามารถนำไปสู่ประชาชนที่มีข้อมูลและมีส่วนร่วมมากขึ้นซึ่งมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการประชาธิปไตย ดังนี้

1. สร้างวัฒนธรรมการเมืองที่โปร่งใสและเป็นธรรม

โดยใช้หลักในเรื่องของ ทาน การให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอย่างโปร่งใส และการแบ่งปันทรัพยากรให้กับประชาชน ทำให้เกิดความเชื่อมั่นและความโปร่งใสในกระบวนการทางการเมือง ความโปร่งใสในการสื่อสารทางการเมืองส่งเสริมความไว้วางใจในหมู่ประชาชนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในกระบวนการประชาธิปไตย ซึ่งนำไปสู่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีข้อมูลมากขึ้น และใช้ในหลักปิยวาจา การสื่อสารอย่างสุภาพและเป็นกันเอง ทำให้เกิดความเข้าใจและความเชื่อมั่นระหว่างผู้แทนทางการเมืองและประชาชน การสร้างความไว้วางใจเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพเนื่องจากส่งเสริมการทำงานร่วมกันและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพลเมืองในกระบวนการประชาธิปไตย

2. ส่งเสริมการสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์

โดยนำหลักอตถจริยา และปิยวาจา มาประยุกต์ในการจัดเวทีเสวนาและกิจกรรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์และมีประโยชน์ แนวทางนี้ส่งเสริมการสนทนาทางการเมืองที่ครอบคลุมมากขึ้น

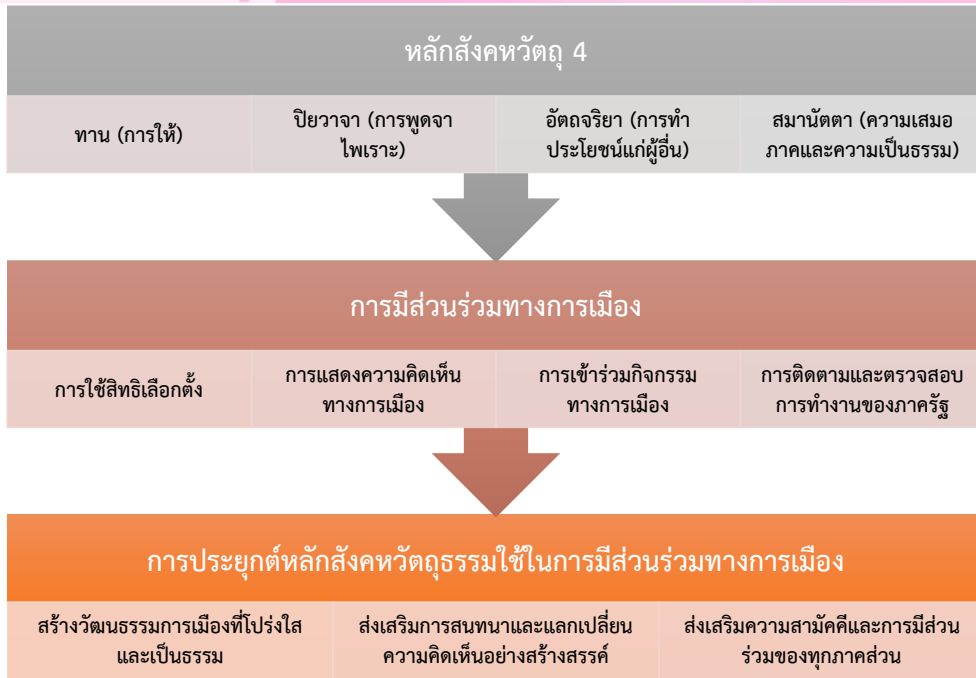

ส่งเสริมมุมมองที่หลากหลาย และเพิ่มการมีส่วนร่วมของพลเมืองในหมู่ชุมชน และนำหลักสมานัตตตา การเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่นและการให้โอกาสแก่ทุกคนในการแสดงความคิดเห็นอย่างเสมอภาคในสังคมที่หลากหลาย การส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่ทุกคนรู้สึกมีคุณค่าและได้เป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างบุคคล

3. ส่งเสริมความสามัคคีและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

นำหลักในเรื่องทานมาประยุกต์ในการแบ่งปันความรู้และทรัพยากรให้กับทุกภาคส่วนในสังคม เพื่อสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เข้มแข็ง การรวมหลักการเหล่านี้สามารถส่งเสริมพลเมืองที่มีข้อมูลและมีส่วนร่วมมากขึ้น ซึ่งในที่สุดนำไปสู่กระบวนการประชาธิปไตยที่แข็งแกร่งขึ้นซึ่งสะท้อนถึงความต้องการและมุมมองที่หลากหลายของชุมชน และนำหลักปิยวาจามาประยุกต์ในการใช้วาจาที่สุภาพและเป็นกันเองในการสื่อสารกับทุกภาคส่วน ทำให้เกิดความสามัคคีและความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาทางการเมือง แนวทางนี้ส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความเคารพและความเข้าใจ ส่งเสริมการสนทนาแบบเปิดที่สามารถนำไปสู่การแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นสำหรับความท้าทายที่เผชิญในสังคม

ดังนั้น การประยุกต์หลักสังคหัตถุธรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไทยเป็นวิธีการที่สามารถสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน สังคมที่มีความเข้มแข็งและเป็นธรรมนั้นจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนในสังคม รวมถึงการส่งเสริมการใช้หลักธรรมในชีวิตประจำวัน แนวทางนี้ไม่เพียงแต่ส่งเสริมความรู้สึกของชุมชน แต่ยังช่วยให้ประชาชนมีบทบาทอย่างแข็งขันในการกำหนดการกำกับดูแลและสนับสนุนสิทธิของประชาชน การสร้างความตระหนักรู้และการศึกษาเกี่ยวกับหลักสังคหัตถุธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้เกิดกระบวนการทางประชาธิปไตยที่เข้มแข็งในอนาคต ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากบทความ

สรุป

หลักสัณคหวัดฤธรรมเป็นหลักธรรมที่ว่าด้วยการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน มี 4 ประการ ได้แก่ ทาน ปียวจา อตัลจรียา และสมานัตตา หลักธรรมเหล่านี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไทยในยุคปัจจุบัน การสร้างความเข้าใจและการสนับสนุนซึ่งกันและกันในสังคมจะช่วยให้ประชาชนมีเสียงที่ชัดเจนในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตของประเทศ การนำหลักสัณคหวัดฤธรรมมาประยุกต์ใช้ยังสามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม เพื่อเสริมสร้างพลังในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะนี้ไม่เพียงแต่จะช่วยให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสังคม แต่ยังสามารถนำไปสู่การสร้างคามยั่งยืนในการบริหารงานของรัฐและการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบได้อีกด้วย การสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันในกระบวนการตัดสินใจจะทำให้ประชาชนมีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้น และส่งผลต่อการ

พัฒนาสังคมที่มีคุณภาพในระยะยาว การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เข้มแข็งจะช่วยเสริมสร้างความโปร่งใสและความรับผิดชอบในระบบการบริหารงานของรัฐ ทำให้ประชาชนสามารถตรวจสอบและเรียกร้องสิทธิของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การนำหลักสังคหวัตถุธรรมมาประยุกต์ใช้ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น เป็นการส่งเสริมให้เกิดสังคมที่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน และร่วมกันพัฒนาประเทศชาติไปในทิศทางที่ดีขึ้น แนวทางนี้ส่งเสริมความรู้สึกของการมีส่วนร่วมของชุมชน กระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการทางการเมืองและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่มีผลต่อชีวิตของพวกเขา การสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้ประชาชนสามารถใช้เสียงของตนในการเรียกร้องความยุติธรรมและการพัฒนาสังคม และการนำหลักสังคหวัตถุธรรมมาประยุกต์ใช้ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองสามารถสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ยั่งยืน สังคมที่เข้มแข็งและเป็นธรรมจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนและการส่งเสริมการใช้หลักธรรมในชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ.

เอกสารอ้างอิง

- จันทนา สุทธิจारी. (2554). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเมืองการปกครองตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ วี.เจ. พรินต์ติ้ง.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2548). *การมีส่วนร่วมแนวคิดทฤษฎีและกระบวนการ*. กรุงเทพฯ: บริษัท พาณิช.
- พระเทพดิลก (ระแบบ ฐิตญาโณ). (2544). *ธรรมปริทัศน์*. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต). (2544). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บริษัทสหธรรมิกจำกัด.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต). (2550). *ธรรมบุญชีวิต*. กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- พระมหาวิรวงศ์ (พิมพ์ ธมมธโร). (2541). *ธรรมะสร้างเยาวชน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาหมากุฏราชวิทยาลัย.
- พระราชสุทธินาถมณคล (จรัญ ฐิติธมโม). (2542). *หลักธรรมกับความเปลี่ยนแปลงของชีวิต*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ธุรกิจก้าวหน้า.

วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ. (2547). *สถาบันและกระบวนการทางการเมือง*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สิทธิพันธ์ พุทธหิน. (2547). *ทางเลือกของมวลประชา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุจิต บัญบงการ. (2537). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองกับเสถียรภาพทางการเมืองของไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Mibrath, L.W. & Goel, M.L. (1977). *Political Participation: How and Why Do People Get Involved in Politics*. Chicago: Rand McNally Collage Publishing.

Verba, S. & N. Nie. (1972). *Participation in America: Political Democracy and Social Equality*. New York: Harper and Row.